

ראש השנה

עקב חבל נחלתו (לב, ט)

בשירת האזינו מתואר הקשר בין עם-ישראל לקב"ה: "כי חלק ה' עמו, יעקב חבל נחלתו". הדימוי של הקשר הזה לחבל ("חבל נחלתו") נושא בתוכו משמעויות עמוקות. רבנו הזקן, בעל התניא, מבאר, שהנשמה היא בבחינת 'חבל', וכשם שחבל עניינו לחבר שני דברים, כך על-ידי חבל הנשמה מתקשר האדם, הנמצא בעולם הזה, עם הקב"ה.

כאשר החבל הזה שלם, מתקיים גם-כן קשר שלם וגלוי בין האדם ובין הקב"ה, אך יש שהחבל נפגע, וזאת על-ידי חטאים ועוונות. במצב כזה נפגע גם הקשר שבין היהודי ובין הבורא, ומידת הפגיעה היא כגודל החטא.

ניתק החבל

את חומרת הפגיעה מסביר רבנו הזקן גם-כן על-ידי משל החבל, וכאן אנו מוצאים בדבריו שני היבטים. בתחילה הוא מבאר, שחבל הנשמה שזור מתרי"ג חבלים דקים (המכוונים כנגד תרי"ג מצוות התורה), וכאשר יהודי חוטא ועובר עבירה, ניתק אותו חבל דק המכוון כנגד אותה מצווה. הקרע של החבל הדק גם פוגם בכללות החבל ומחליש את עוצמת הקשר שבין היהודי לקב"ה.

חומרתו של איסור כרת גדולה יותר, שכן כאשר האדם עובר על איסור כזה, הוא כורת את כל החבל ומנתק, רחמנא-ליצלן, את עצמו מהקב"ה (עד כדי כך, שבזמן בית-המקדש היה הנתק הזה בא לידי ביטוי בקיצור חייו הגשמיים בעולם הזה).

יהודי גורר

אולם בהמשך מבאר רבנו הזקן דבר שעומד לכאורה בסתירה להיבט הראשון. הוא מסביר את חומרת החטא בכך שיהודי קשור על-ידי ה'חבל' עם הקב"ה. כאשר יש לנו חבל ש"ראשו האחד למעלה וראשו השני למטה", הרי על-ידי שהאדם מושך את הקצה התחתון לכיוון מסויים, נמשך לאותו כיוון גם הקצה העליון.

זו אפוא חומרתו הגדולה של החטא - כשיהודי חוטא ומפנה את כוחות נפשו לעבר הצד השלילי, הוא מושך עמו, כביכול, גם את הקב"ה וגורר גם אותו אל הרע. הוא מאלץ, כביכול, את הקב"ה להפנות כוחות ושפע אלוקי אל ה'סטרא-אחרא'.

אך הרי אמרנו, שעל-ידי החטא ניתק ה'חבל', וכאן אנו רואים שהקשר מוסיף להתקיים, עד שגם בשעת החטא מוסיף האדם למשוך עמו גם את הקצה העליון של ה'חבל'!?

קשר נצחי

אלא ההסבר הוא, שבקשר של יהודי עם הקב"ה, הנמשל לחבל, יש שתי רמות. יש רמה אחת שעליה משפיעים החטאים והעוונות, ושם עלול להיווצר נתק ב'חבל', שמשמעותו - נתק בין יהודי לבין הבורא.

אולם יש רמה של התקשרות בין יהודי לקב"ה שהיא למעלה מכל אפשרות של ניתוק, ועליה נאמר "גם בשעת החטא הייתה באמנה אתו". הקשר עמוק וחזק כל-כך, עד שיהודי גורר עמו, כביכול, את הקב"ה אל

ראש השנה

ה'סטרא-אחרא'!

אולם מצד שני, הקשר הזה מסביר את היכולת הבלתי-מוגבלת של יהודי לשוב בתשובה, שכן הואיל ולעולם הוא נשאר קשור עם הקב"ה, בסופו של דבר יעורר אותו הקב"ה לשוב אליו בתשובה שלמה.

מתוך הספר שולחן שבת

מקור: הספר שולחן שבת